

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі засобами інноваційних технологій» здобувача ступеня доктора філософії

Чепелевської Марії Миколаївни

за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Публічна презентація проведена на кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

29 вересня 2023 року, протокол № 19

1. Актуальність теми дослідження. Роль туризму для розвитку національної економіки важко переоцінити, разом з тим туристична галузь має об'єктивні передумови свого розвитку, що склалися на підставі історичних, географічних, культурних та економічних чинників. Фундаментальна туристична освіта в Україні – відносно нова галузь, оскільки впродовж тривалого часу заклади вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти України не готували фахівців для галузі туризму. Розвиток туризму в Україні як чинник формування економіки держави зумовлює необхідність створення галузевої системи підготовки та підвищення кваліфікації туристських кадрів, котра б виховувала фахівців, здатних в умовах конкуренції працювати індивідуально і продуктивно.

Дослідженню теоретичних та практичних основ організації туристичної діяльності, історичних аспектів розвитку туризму та професійної туристичної освіти присвятили роботи вітчизняні науковці: К. Антонюк, О. Апілат, М. Бойко, М. Борушак, Н. Ведмідь, Ю. Вишневська, А. Гайдук, В. Ганський, Т. Гнатюк, Ю. Гуменюк, Я. Дубенюк, О. Дудкіна, С. Дутчак, Ю. Земліна, В. Зінченко, Л. Кнодель, О. Колотуха, О. Костюкова, Н. Кравченко, О. Ланда, В. Лозовецька, М. Мальська, С. Мельниченко, Н. Опанасюк, А. Охріменко, Ю. Павлішак, В. Полюга, Ю. Прасул, Г. П'ятницька, О. Ремеслова, М. Рутинський, Л. Сакун, О. Сватюк, І. Сидоренко, С. Сорока, Н. Страчкова, О. Тімець, А. Толочко, В. Федорченко, А. Федчук, Г. Шевченко, В. Шмагіна, Л. Шульгіна. Значна кількість наукових робіт закордонних науковців присвячена становленню, організації і розвитку туризму в країнах Європи, Америки й Азії та підготовки фахівців туристичної галузі: J. Akama, M. Address, M. Barnett, K. Basu, T. Baum, L. Becherel, R. Bianchi, T. Blackwood, C. Cooper, S. Lundtorp, G. Mowl, C. Standing та ін.

Дослідження наукових джерел підтвердило, що формування фахівця нового типу для туристичної галузі є актуальною потребою. Виходячи з аналізу наведених досліджень, можна стверджувати, що питання формування професійної компетентності у майбутніх фахівців туристичної галузі з використанням інноваційних технологій не було предметом окремого дослідження.

Актуальність дослідження зумовлена наявністю низки суперечностей між:

– дидактичними можливостями технологій дистанційного навчання, що реалізуються в освітньому процесі закладів вищої туристичної освіти, і розрізненими, недостатньо методологічно, організаційно і методично обґрунтованими спробами інтеграції технологій дистанційного навчання у практику підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі;

– необхідністю використовувати у професійній діяльності цифрові технології та недостатнім забезпеченням закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку майбутніх фахівців туристичної галузі навчально-методичними ресурсами, зокрема електронними, з метою формування та удосконалення навичок використання цифрових технологій у теоретичному навчанні та практичній підготовці;

– необхідністю володіння іноземною мовою для професійної комунікації з закордонними колегами і недостатнім рівнем підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі з іноземної мови.

Ґрунтуючись на викладених положеннях, виявлені суперечності актуалізують потребу у науковій розробці і обґрунтуванні перспективних напрямів удосконалення теорії і практики підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі. Виходячи із актуальності проблеми, обрано тему дисертаційного дослідження: «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі засобами інноваційних технологій».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження є складовою комплексного наукового дослідження кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «Інноваційні педагогічні технології навчання в умовах інформатизації освіти в Україні та за кордоном» і кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «Методологія і технологія моніторингу якості педагогічної діяльності» (державний реєстраційний номер 0108U001064). Тему дисертації затверджено Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 5 від 26.05.2020 р.).

3. Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що *вперше*: визначено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі з використанням інноваційних технологій (використання засобів дистанційного навчання для підготовки фахівців туристичної галузі; застосування цифрових технологій в професійній підготовці фахівців туристичної галузі; поглиблене вивчення іноземної мови для професійної комунікації); обґрунтовано та представлено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі з використанням інноваційних технологій; *уточнено* поняття «професійна компетентність» майбутніх фахівців туристичної галузі, компоненти, критерії і рівні професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі; *набули подальшого розвитку* форми, методи та засоби професійної підготовки фахівців туристичної галузі у закладах освіти з використанням інноваційних технологій.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що в процесі роботи створено дистанційний курс з навчальної дисципліни «Туризмознавство» з використанням цифрових технологій

(розроблено для бакалаврів галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійна програма «Туризм» на основі повної загальної середньої освіти). Теоретичні положення, одержані результати та висновки дослідження можуть бути використані під час підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, у ході розроблення навчальних і робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичних матеріалів для викладачів і студентів з метою формування та удосконалення професійної компетентності.

5. Використання результатів роботи. Результати роботи впроваджено в освітній процес Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/33 від 15.09.2021 р.), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 141 від 29.09.2021 р.), Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 407/02-13 від 01.09.2021 р.), Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (довідка № 30-11/2082 від 06.10.2021 р.).

6. Особиста участь автора. В статті «Розробка моделі механізму реалізації професійної підготовки фахівців в туристичній галузі» (2021), написаної в співавторстві з Гуревичем Р. С., дисертанткою запропонована й обґрунтована структура механізму реалізації професійної підготовки фахівців в туристичній галузі. Особистий внесок здобувачки в публікації «Застосування інформаційних технологій в професійній підготовці фахівців» (2021), написаної в співавторстві з Кадемією М. Ю., полягає у виокремленні особливостей застосування інформаційних технологій в професійній підготовці фахівців туристичної галузі. Особистий внесок здобувачки в публікації «Удосконалення іншомовної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за допомогою цифрових технологій» (2022), написаної в співавторстві з Кобисею В. М., полягає в обґрунтуванні необхідності досконалої іншомовної підготовки фахівців туристичної галузі та аналізі платформ для індивідуального вивчення іноземної мови з використанням цифрових технологій.

Особистий внесок здобувачки в публікації «Ефективність механізму реалізації формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі» (2022), написаної в співавторстві із Зубаль М. В. та Райтаровською І. В., полягає у визначенні критеріїв і показників сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі.

Особистий внесок здобувачки в публікації «Implementation of Vocational Education Standards in the Context of Postmodern Trends» (2022), написаної в співавторстві з Запорожченко Т., Матвієнко О., Недосековою Н., Артем'євою І., Петуховою Т., полягає у визначенні підходів до впровадження стандартів професійної освіти з використанням інноваційних технологій.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. *Науковий керівник* – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті *Кобися Володимир Михайлович*.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Чепелевської Марії Миколаївни є результатом самостійних

досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Основні результати дослідження представлено в 11 опублікованих працях, із них: чотири статті в наукових фахових виданнях України; дві статті у зарубіжних спеціалізованих виданнях, одна з яких у виданні, що індексується науково метричною базою Web of Science; 4 статті у збірниках всеукраїнських та міжнародних наукових, науково-практичних конференцій; одна методична розробка.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Публікації у фахових виданнях України:

1. Чепелевська М. М. Гуревич Р. С. Розробка моделі механізму реалізації професійної підготовки фахівців в туристичній галузі. *Науковий часопис. Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. № 83, 2021. С. 198-203. (фахове видання категорії «Б»).

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.41>.

2. Чепелевська М. М., Кадемія М.Ю. Застосування інформаційних технологій в професійній підготовці фахівців. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. №62, 2021. С. 96-104. (фахове видання категорії «Б»).

DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-62-1-330>.

3. Кобися В. М., Чепелевська М. М. Удосконалення іншомовної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за допомогою цифрових технологій. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2022. Вип. 65. С. 30-40. (фахове видання категорії «Б»).

DOI: 10.31652/2412-1142-2022-64-5-22.

4. Чепелевська М. М., Зубаль М. В., Райтаровська І. В. Ефективність механізму реалізації формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій» №47, 2022. С.239-243. (фахове видання категорії «Б»).

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.46>

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації у зарубіжних спеціалізованих виданнях:

5. Zaporozhchenko, T., Matviienko, O., Chepelevska, M., Nedosiekova, N., Artemieva, I., & Petukhova, T. Implementation of Vocational Education Standards in the Context of Postmodern Trends. *Postmodern Openings*. 2022. V.13. Issue (1Sup1), P. 266-275. (видання індексується Web of Science) <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1>.

6. Chepelevska M. Theoretical bases of professional competence formation of future specialists in the tourist industry. *Modern science. Praha*, 2021. № 3. P. 82-88.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Чепелевська М. М. Професійна компетентність майбутніх фахівців туристичної галузі як сукупність компетенцій майбутніх фахівців зі спеціальності «Туризм». *III International scientific conference «Modernization of the educational system: world trends and national peculiarities» : Conference proceedings, February 21th, 2020.* Kaunas: Izdevniecība «Baltija Publishing» С. 207-211.
8. Чепелевська М. М. Оцінка професійної підготовки фахівців в туристичній галузі. *зб. праць міжнародної наукової конференції «Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції».* Чернівці, 2020. С. 51-53.
9. Чепелевська М. М. Використання засобів дистанційного навчання для підготовки фахівців. *Молодий вчений.* 2020. №12. С.78-83.
10. Чепелевська М. М. Модель підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі *Пріоритетні напрямки розвитку науки та освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23 грудня 2020 року) : збірник тез.* Бердянськ : БДПУ, 2020. С.66-69.
11. Чепелевська М. М. Інноваційні технології професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі: методичні рекомендації. Вінниця, ФОП Тарнашинський О. В., 2022. 120 с.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Чепелевської М.М. «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі засобами інноваційних технологій» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а також напряму досліджень освітньо-наукової програми Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної галузі засобами інноваційних технологій», подану Чепелевською Марією Миколаївною на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України
директор Навчально-наукового інституту
педагогіки, психології, підготовки фахівців

Із вищою кваліфікацією
Закладу вищої освіти
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Гуревич

Роман ГУРЕВИЧ